

EURÓPAI ADATVÉDELMI BIZTOS

Az európai adatvédelmi biztos véleményének összefoglalója az EU és Svájc között az automatikus adóügyi információcseréről létrejött megállapodásokról

(A vélemény teljes szövege angol, francia és német nyelven megtalálható az európai adatvédelmi biztos honlapján: www.edps.europa.eu)

(2015/C 289/06)

Összefoglaló

Az EU Svájjal, Andorrával, Liechtensteinnel, Monacóval és San Marinóval írt alá vagy folytat tárgyalást olyan kétoldalú megállapodásokról, amelyek célja, hogy szabályozzák és megkönnyítsék az adóügyi vonatkozású pénzügyi információcserét, és ezzel az adóügyekben véget vessenek a banktitoknak.

A közelmúltban Svájjal kötött megállapodás (a továbbiakban: Megállapodás) rendelkezései alapján az európai adatvédelmi biztos úgy határozott, hogy felszólítja az uniós jogalkotót, hogy az automatikus adóügyi információcseréről szóló hasonló kétoldalú megállapodásokban a jövőben alkalmazzon adatvédelmi biztosítékokat.

A szabályozási környezet: A G20 csoport megbízta a Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezetet (OECD), hogy a pénzügyi számlainformációk automatikus cseréjére vonatkozóan dolgozzon ki egy egységes globális normát az automatikus információcserének mint a határokon átnyúló adócsalás és adókijátszás elleni küzdelem eszközeként alkalmazására, az adóügyekkel kapcsolatos teljes átláthatóság és az adóhatóságok közötti világszintű együttműködés biztosítása révén. Az OECD 2014 júliusában elfogadott egy ilyen rendszert (a továbbiakban: globális norma).

A globális normának az EU és a Svájci Államszövetség közötti adatcsere során történő alkalmazása érdekében a Megállapodás – amelyet a felek 2015. május 27-én írtak alá, és amely egy azonos tárgyú korábbi megállapodás helyébe lépett – számos rendelkezést tartalmaz Svájc és a tagállamok érintett adóhatóságai közötti automatikus adóügyi információcsere szabályozására.

Amikor ilyen fokozott figyelem irányul az adókijátszásra és az automatikus pénzügyi információcserére, az adatvédelmi jogok megfelelő biztosítékaira is szükség van.

A biztosítékok: Az európai adatvédelmi biztos megállapítása szerint a Megállapodás 6. cikkében szereplő adatvédelmi rendelkezések ellenére az alapvető adatvédelmi biztosítékok teljes körű alkalmazása nem történt meg. Véleménye szerint különösen a következő biztosítékok lettek volna helyénvalók:

- i. az adóügyi vonatkozású információ gyűjtését és cseréjét az adókijátszás tényleges kockázatától függővé tenni;
- ii. az adatkezelés célját a jogszerű politikai célra (vagyis az adókijátszás megakadályozására) korlátozni, ezzel megakadályozva, hogy az érintettek tájékoztatása nélkül azokat egyéb célokra használják fel;
- iii. az érintetteknek megfelelő tájékoztatást nyújtani pénzügyi adataik feldolgozásának céljáról és módjáról, ideértve az adataik címzettjeit is;
- iv. olyan kifejezett biztonsági és adatvédelmi normákat előírni, amelyeket az adóügyi információ gyűjtésében és cseréjében részt vevő magánintézményeknek és állami hatóságoknak be kell tartaniuk;
- v. a kicserélt adóügyi információkra vonatkozó kifejezett adatmegőrzési időt, valamint törlési kötelezettséget előírni arra az esetre, ha az információ már nem áll az adókijátszás megakadályozását célzó feldolgozás alatt.

I. A PÉNZÜGYI SZÁMLAINFORMÁCIÓK AUTOMATIKUS CSERÉJÉRE VONATKOZÓ GLOBÁLIS NORMA VÉGREHAJTÁSA

1. Az automatikus információcsere mint a határokon átnyúló adócsalás és adókijátszás elleni küzdelem eszközeként fontosságát – az adóügyekkel kapcsolatos teljes átláthatóság és az adóhatóságok közötti világszintű együttműködés biztosítása révén – nemzetközi szinten is felismerték. A G20 csoport megbízta a Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezetet (OECD), hogy a pénzügyi számlainformációk automatikus cseréjére vonatkozóan dolgozzon ki egy egységes globális normát. A globális normát az OECD Tanácsa 2014 júliusában tette közzé.

2. Az EU a gazdasági szereplők egyenlő versenyfeltételeinek megőrzése érdekében a (megtakarításokból származó kamatjövedelem adóztatásáról szóló) 2003/48/EK irányelvnek ⁽¹⁾ megfelelő intézkedéseket előíró megállapodásokat kötött Svájjal, Andorrával, Liechtensteinnel, Monacóval és San Marinóval. E megállapodások célja az volt, hogy szabályozzák és megkönnyítsék a megállapodásokban részt vevő országok illetékes hatóságai közötti, adóügyi vonatkozású pénzügyi információcserét, és ezzel az adóügyekben véget vessenek a banktitoknak.
3. 2015. május 27-én a Tanács elnöke az Európai Unió nevében aláírta az Európai Közösség és a Svájci Államszövetség között létrejött, a megtakarításokból származó kamatjövedelem adóztatásáról szóló 2003/48/EK tanácsi irányelv intézkedéseinek megfelelő intézkedéseket előíró megállapodás módosító jegyzőkönyvét (a továbbiakban: Megállapodás). A Megállapodás megkötésének az Európai Parlament részéről való jóváhagyása jelenleg folyamatban van.
4. Az adóhatóságokra és a gazdasági szereplőkre háruló költségek és adminisztratív terhek minimalizálása érdekében a Megállapodás a Svájjal a megtakarítások adóztatásáról kötött, meglévő megállapodást igyekszik összhangba hozni az automatikus információcserére vonatkozó uniós és nemzetközi folyamatokkal. Ez növelni fogja Európában az adóztatás átláthatóságát, és az OECD globális normájának a Svájc és az EU közötti automatikus információcserére történő alkalmazása jogalapjaként fog szolgálni.
5. Ezért, annak érdekében, hogy a globális normát az EU és a Svájci Államszövetség közötti adatok cseréjére alkalmazzák, a Megállapodás számos rendelkezést tartalmaz Svájc és a tagállamok érintett adóhatóságai közötti automatikus adóügyi információcserére vonatkozóan.
6. Az adókijátszásra és az automatikus pénzügyi információcserére irányuló fokozott figyelem mellett azonban az adatvédelmi jogok megfelelő biztosítékaira is szükség van. Ez egy kritikus pont, figyelembe véve, hogy az automatikus információcseréről szóló OECD szabályok az Egyesült Államok jogalkotásának (a FATCA törvénynek) e tárgyban már elfogadott elveihez közelítenek, amelyek azonban másként közelítik meg az adatvédelmi kérdéseket ⁽²⁾.
7. A személyes adatok védelmét illetően meg kell jegyezni, hogy a Megállapodás 6. cikkében szerepelnek az adatok bizalmas kezelésével és védelmével kapcsolatos rendelkezések. Emellett szem előtt kell tartani, hogy a Bizottság elfogadott egy megfeleléségi határozatot ⁽³⁾, amelyben megállapította, hogy a Svájcban hatályban lévő adatvédelmi jogi keret összhangban van a 95/46/EK irányelv (a továbbiakban: adatvédelmi irányelv) elveivel, így az ugyanazon irányelv 25. és 26. cikke alapján lehetőség van az adatok korlátlan átadására.
8. Ebben a véleményben a Megállapodás adatvédelmi vonatkozásaira összpontosítva szeretnénk néhány szempontot megfogalmazni, iránymutatást nyújtva azokról az alapvető biztosítékokról, amelyeket az EU által a jövőben a pénzügyi számlainformációk automatikus cseréjének megkönnyítése érdekében kötött kétoldalú megállapodásokba bele kell foglalni.

III. KÖVETKEZTETÉS

29. A fenti megfontolásokra tekintettel elismerjük azt a tényt, hogy az adókijátszás megakadályozása, és így a piaci szereplők egyenlő versenyfeltételeinek biztosítása érdekében szükség van a globális norma végrehajtására.
30. Ennek ellenére úgy véljük, hogy a tárgyalási szakaszban az adatvédelmi kérdések jobb kezelése érdekében számos ponton ki kellett volna igazítani a Megállapodást. Ezennel felszólítjuk az uniós jogalkotót, hogy a Megállapodást végrehajtó jövőbeli intézkedések során és az ugyanezen területen megkötendő kétoldalú megállapodásokban a jövőben alkalmazza ezeket az adatvédelmi biztosítékokat. A hasonló megállapodásoknak vagy jövőbeni végrehajtási intézkedéseknek különösen:
 - biztosítaniuk kell az adatfeldolgozás arányosságát azzal, hogy az adóügyi vonatkozású információk gyűjtését és cseréjét az adókijátszás tényleges kockázatától teszik függővé, és olyan előírásokat vezetnek be, amelyek alapján az alacsony kockázatú számlák mentesülnek a jelentéstételi kötelezettség alól,
 - az adatkezelés célját a jogszerű politikai célra kell korlátozni, és meg kell akadályozni, hogy az érintettek tájékoztatása nélkül azokat egyéb célokra használják fel,

⁽¹⁾ A Tanács 2003. június 3-i 2003/48/EK irányelve a megtakarításokból származó kamatjövedelem adóztatásáról (HL L 157., 2003.6.26., 38. o.).

⁽²⁾ A 29. cikk alapján létrehozott munkacsoport 2014.9.18-i levele az OECD közös jelentéstételi szabályairól, elérhető a következő oldalon: http://ec.europa.eu/justice/data-protection/article-29/documentation/other-document/files/2014/20140918_letter_on_oecd_common_reporting_standard.pdf

⁽³⁾ 2000. július 26-i 2000/518/EK bizottsági határozat, elérhető a következő helyen: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TEXT/?qid=1415700329280&uri=CELEX>

- az érintetteket (az adatvédelmi irányelv 10. cikke szerint) megfelelően tájékoztatni kell pénzügyi adataik feldolgozásának céljáról és módjáról, ideértve az adataik címzettjeit is,
- olyan kifejezett biztonsági és adatvédelmi normákat kell előírni, amelyeket az adóügyi információ gyűjtésében és cseréjében részt vevő magánintézményeknek és állami hatóságoknak be kell tartaniuk (*beépített adatvédelem*). Továbbá az ilyen rendelkezések megsértésének esetére szankciókat kell előírni,
- a kicserélt adóügyi információkra vonatkozó kifejezett adatmegőrzési időt, valamint törlési kötelezettséget kell előírni arra az esetre, ha az információ már nem áll az adókijátszás megakadályozását célzó feldolgozás alatt.

Kelt Brüsszelben, 2015. július 8-án.

Wojciech Rafał WIEWIÓROWSKI
az európai adatvédelmi biztos helyettese
